

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 16.

V Ljubljani, dné 15. avgusta 1901.

Leto XIV.

Slovenskemu narodu na Kranjskem!

Volitve so tu!

V kratkem se vršijo nove volitve za deželni zbor kranjski.

Dné 12. septembra bode odločeval slovenski kmet, dné 19. septembra pa slovenski meščan o usodi naše samostalne deželne uprave za prihodnjih šest let.

Izvojeval se bode pri tej priliki ljut boj med katoliškim slovenskim ljudstvom in njegovimi sovražniki liberalci. Vsi, ki sovražijo katoliški in slovenski značaj našega naroda, bodo vihteli združeni svoje umazano orožje. Zato pa morajo tudi vsi, ki še niso odvrgli katoliškega in slovenskega prepričanja, vsi, prav vsi v boj, ki se nam usiljuje. Pokazati se mora *vsajemnost* in *soglasje* vseh katoliških Slovencev brez razlike stanu proti združenim sovražnikom; zraven se pa mora pokazati hkrati, da vidijo vsi, zlasti pa proizvajalni stanovi, kmetje, rokodelci, trgovci in delavci v spojenem liberalstvu skupnega sovraga tudi svojemu gospodarskemu blagostanju.

Volivci! Odločiti se bode te morali za katoliško-narodna načela ali pa za židovski liberalizem! Raszodnim možem ta odločitev ne more biti težka.

Pogled na zadnje volitve.

Volivci! Ni še preteklo leto dni, odkar se je, povodom zadnjih državnozbornih volitev, katoliško-narodna stranka obrnila do Vas, Vas klicala na volilno bojišče. Odzvali ste se temu klicu in s *ogromno večino* odločili borbo za katoliško-narodna načela. Prijatelj in sovražnik občudoval je Vašo politično zrelost, Vašo moško odločnost, Vašo požrtovalnost, Vašo jasno razsodnost in pravo slovensko značajnost. Z opravičenim ponosom gledala je katoliško-narodna stranka na svojo zmagonosno volivno armado, opravičujoč najlepše nade za prihodnost. Židovski liberalizem pa, ki krošnjari po „Slov. Narodu“, „Rodoljubu“ in po drugih nečednih listih in lističih po naši lepi deželi, sprejel je od Vas, vrli katoliško-narodni možje, tisti odgovor, katerega je zaslužil. Nič vas ni premotilo: nobena laž, nobeno obrekovanje, nobena zvijača, pretenje, nobena sila, nobena blesteča prazna obljuba. — *Kot možje prave slovenske korenine* ste stali *neomahljivo trdni* za sveto svoje prepričanje, kateremu ste dali krasno spričevalo pred Bogom in pred ljudmi.

Tudi sedaj v boj za katoliško-narodno stranko!

In sedaj bode treba *ponoviti* to spričevalo. Še enkrat bode treba zastaviti Vaš moški značaj in glas za sveto katoliško-narodno stvar, za svoj lastni blagor — potem ste za pet let prestali vsake volitve za državni ali deželni zbor.

Pred vsem bodeš imel besedo Ti, vrli slovenski kmet. Dne 12. septembra korakaš v sleherni občini vojvodine kranjske na volišče, da oddaš svoj glas za poslanca *katoliško-narodne* ali pa za onega *šidovsko-liberalne* stranke, ki se po krivici imenuje „narodna“ ali „narodno napredna“, ker ni v resnici ne eno in ne drugo!

Z mirno vestjo in trdnim zaupanjem se obrača do Tebe, zavedni slovenski kmet, katoliško-narodna stranka.

Saj je ona edina prava kmetška stranka.

Ponos katoliško-narodne stranke bil je vedno in bode tako v bodoče, *biti prava kmetška stranka*. V deželnem kakor tudi v državnem zboru je katoliško-narodna stranka vedno v *prvo* vrsto stavila blagor in korist *kmetškega* stanu. *Vsako* zadevo je presojala v prvi vrsti s stališča: Ali utegne to kmetu koristiti ali škodovati? Vsak predlog, ki bi utegnil kmetu škodovati, je katoliško-narodna stranka z vso odločnostjo pobijala, ne zmeneč se za druge posledice. Nasprotno se je z vso odločnostjo potezala za kmetu koristne zakone, uredbe in naprave.

In tako bode tudi v bodoče: **Katoliško-narodna stranka je in ostane v prvi vrsti kmetška stranka.**

Zakaj dosedaj ni mogla doseči pravih uspehov?

Toda žal, da je bil v preteklih šestih letih položaj v deželnem zboru za kmetško stranko skrajno neugoden. Pri deželnih volitvah leta 1895. je bilo sicer izvoljenih 16 kmetških poslancev katol.-narodne stranke. Toda razum teh bilo je izvoljenih 11 nemško-liberalnih poslancev in 9 slovenskih liberalcev, *ki so se združili v zvezo zoper kmetške poslance* in tako s svojimi 20 glasovi tvorili večino v deželnem zboru. Ta žalostni položaj se je še bistveno po-

slabšal, ko so se po smrti poslancev Klun in Lavrenčič Ribniško-Laški in Vipavsko-Ildrijski kmetje dali *preslepiti* po liberalnih zvižajah in izvolili še dva liberalna poslanca v deželni zbor, tako, da je odslej liberalna večina znašala 22 glasov zoper 14 katoliško-narodnih kmetških poslancev.

Liberalna večina je šarila in gospodarila v deželnem zboru, kakor ji je bilo drago. Zaman so čestokrat povzdignili katoliško-narodni poslanci svoj glas za pravice in koristi kmetškega stanu. Mnogokrat niso bili v stanu zaprečiti, da so se zdatne svote izdale za liberalne strankarske namene, kakor n. pr. za ljubljansko gledališče, od katerega kmet prav nič nima.

Katoliško-narodna kmetška stranka se je morala večidel omejevat le na to, *da je kolikor mogoče zabranjevala zlo, preteče kmetškemu stanu od liberalne večine.*

Preprečila je vendar grdo nakano liberalne večine.

Ta večina postala je v zadnjem času tako *predrzna*, da je *poskusila za večne čase podjarmiti kmetški stan liberalnemu gospodarstvu*. Sklenila je zakon o *deželnem kulturnem svetu*, ki naj bi odločeval v bodoče v važnih kmetijskih zadevah. Po tem zakonu naj bi deželni zbor poslal *šest* zastopnikov v glavni odbor in sicer *nemški veleposestniki* dva, mestni poslanci ravno toliko in *kmetški poslanci tudi samo dva zastopnika!* Torej v *zgolj kmetijski zadevi* naj bi veleposestniki in mestni poslanci imeli *dvakrat toliko besede, kakor poslanci kmeta*, za katerega blagor se pri deželnem kulturnem svetu v prvi vrsti gré! Razum tega so še sklenili druge vnebovpijoče krivice v tem zakonu, *samo da bi kmet v svojih lastnih zadevah ne prišel do besede in pravice*, ampak se moral vedno klanjati volji liberalne graščinske in mestne gospode.

To nečuveno nakano na pravice, koristi, svobodo in neodvisnost kmetškega stanu vedeli so katoliško-narodni poslanci se svojo modro odločnostjo zaprečiti. Z gospodom deželnim glavarjem na čelu so zapustili deželno zbornico in s tem je bila usoda liberalnega zakona za to pot *zapečatená*.

Ta zgled iz najnovejšega časa kaže jasno, česa je zmožna liberalna večina deželnega zbora in kaj ima *kmet* pričakovati od *liberalne* večine.

Vsakemu stanovsko-zavednemu kmetu je jasno, kaj mora storiti v danih razmerah: *da mora, ako noče sam sebi biti v obraz, dati svoj glas poslancu katoliško-narodne stranke!*

Katoliško-narodna stranka je za splošno in enako volivno pravico.

Liberalna večina v deželnem zboru kranjskem je le mogoča, *ker je volivni red krivičen*, katerega so pred 40 leti liberalci skovali v svojo korist. Štiri petine kranjskega prebivalstva pripada kmetskemu stanu — a ti volijo samo 16 poslancev, med tem pa voli samo 90 veleposestnikov *deset* poslancev, mesta in trgi *osem* in trgovska zbornica *deva* poslanca.

Katoliško-narodna stranka zahteva, da se te volivne krivice odpravijo in uvede *splošna in enaka* volivna pravica, tako, da bode vsak mož enako en glas imel, naj si bode priprost kmetovalec, veleposestnik, uradnik ali kar hoče. Potem še-le bi kmetski stan v naši deželi prišel do tiste veljave, katera mu gre po številu in po važnosti za narodno gospodarstvo ter za vse naše javno življenje.

Katoliško-narodna stranka hoče *porabiti* vsa in tudi najostrejša postavna sredstva, da *izvojuje* splošno in enako volivno pravico in tako *privede* slovenskega kmeta do primerne veljave v deželi, v kateri *tvori* ogromno večino.

Slovenski kmet! Ako sodiš položaj zgolj s stališča *svoje lastne koristi*, ti je volitev lahka: odločiti se moraš za katoliško-narodnega poslanca!

Liberalci skozi šest let niso nič storili za kmeta.

Liberalce si videl *šest* let na delu. Gospodarili so neomejeno v deželi in deloma jih je še podpirala deželna vlada. Ali so kaj storili za Te? Ali se je kaj *zboljšalo*? Ne, ravno nasprotno. *Poslabšalo* se je. Tvoj položaj je vedno slabši, vedno obupnejši; čedalje hujši je Tvoj boj za obstanek;

vedno hujša bremena te tarejo. Liberalci so v svojem šestletnem gospodarstvu pokazali, da ti nočejo in ne znajo pomagati. *Pomagaj torej, da pride katoliško-narodna stranka do večine in daj njej priliko, naj v prihodnji šestletni dobi ona pokaže, kaj ona zna in hoče storiti v Tvojo korist!*

Torej, slovenski kmet, voli katoliško-narodne poslance!

Tudi za obrtnika nič!

In Ti, narodno *meščanstvo*, osobito Ti, slovenski *obrtnik*! Dolgo vrsto let že slediš liberalni stranki — zvesto voliš liberalne poslance, a kaj ti je vse to pomagalo? Ali se je kaj zgodilo za obrt? Ne — liberalna stranka nikjer in nikdar nima srca za *malega* obrtnika ali trgovca. Njena skrb velja le *višjim krogom*, katerim sama pripada — ona stoji le ob strani *bogatina*, velikega kapitalista, katerega suženj in žrtev je in ostane mali obrtnik! Liberalna stranka pozna le *sebe*, in zasebne koristi tistih, ki imajo že itak preveč! Tebe, slovensko meščanstvo pa je nahujskala v borbo proti kmetu, borbo, ki je edino le *Tebi* v kvar. Zavedaj se, da je kmetsko blagostanje tudi Tebi v korist — saj je kmetski stan jedina trdna podlaga vseh drugih stanov. *Ako kmet ne more več kupovati — potem gorje obrtniku in trgovcu!*

Učitelja hoče odtujiti našemu ljudstvu.

Tudi do Tebe se obrnemo, narodno učiteljstvo! Velika večina Vas, žalibog, stoji v taboru liberalizma, a prišel bode čas, ko bode te svojo zmoto spoznali. Katoliško-narodna stranka je *boljša* prijateljica šole in učiteljskega stanu, nego vsaka druga stranka. Mi hočemo izobraženega in tudi gmotno neodvisnega učitelja, stoječega na višini svoje vzvišene naloge. Hočemo in zahtevamo pa tudi, da se mladina vzgaja v šoli v *istem* duhu, kakor v domači hiši pri stariših: skozi in skozi v duhu nevenljivih resnic naše drage katoliške vere! To želi katoliški slovenski narod — ne zapirajte se tej želji Vi, ki morate vedeti, da prava narodna vzgoja obstoja v negovanju in ublaženju duše naroda v mladem bitju,

ki je izročeno Vaši skrbi. Duša našega naroda pa je in ostane *katoliška*. — Za „svobodo“, pravite, se bijete; a pri tem ste revni sužnji liberalnih mogotcev. Rešite se te sužnosti, dokler je še čas — in zasijala Vam bode luč resnične svobode in *hvaležen narod* Vas bode spremljal pri Vašem delu!

Katoliško-narodna stranka edina zasluži ime stare Bleiweisove stranke.

Obračamo se do *vseh* stanov slovenskega naroda in jim kličemo: Stopite v naše vrste. Katoliško-narodna stranka ni druga, nego stara narodna stranka, kakor jo je osnoval nepozabni oče naroda *doktor Janez Bleiweis*. Tudi on je moral pred 30 leti prestati hud, neusmiljen boj s tedanjimi slovenskimi liberalci, ki so se, kakor sedaj družili z nemškimi liberalci. Svojo stranko je dr. Bleiweis napram liberalcem imenoval *katoliško-narodno*. Po večletnih krutih bojih je ogromna večina naroda, so vsi stanovi sprevideli nezmisljenost liberalnega početja — in vsi so se združili pod zastavo dr. Janeza Bleiweisa, borečo se za vero, dom in cesarja. Nastala je *edina narodna stranka*, ki je združena oživotvorila obilo narodnega dela. Ali ni nevarnost, da se vse to delo uniči, ako še nadalje ostanejo sedanje prežalostne razmere?

Katoliško-narodna stranka kliče vse v resnici narodne sloje na skupno narodno delo! *Varovati hoče slovenski značaj vojvodine Kranjske — pri tem pa zajedno tudi upoštevati pravično posest drugorodnega štetlja.* Vsakemu do pičice pravico, ki mu gre! Ne iščemo in nočemo prepira z nemškimi sodeželani — *a oni naj pa tudi upoštevajo pravice in mišljenje našega naroda!* Zavedajmo se, da imamo kot sodeželani v mnogih ozirih ene in iste interese, ako jih prav spoznamo! Zavedajo naj se pa tudi naši nemški sodeželani, da je ogromna večina našega naroda *katoliškega* mišljenja in da noče nič vedeti o pogubnem liberalizmu!

Obračamo se do *vseh* sodeželanov, ki so si ohranili še nepokvarjeno vero naših očetov. *Nad vse vzevišeni so idealni smotri, za katere se bode bila bodoča volivna borba.*

Liberalna stranka pa je izdala največe svetinje našega naroda.

Opraviti imamo se stranko, ki je oskrnila *vse*, kar je našemu narodu sveto. Oskrunila je liberalna stranka osobito versko prepričanje našega naroda. Poleg veleizdajske vsenemške Schönerer-Wolfove stranke je ni stranke v Avstriji, ki bi bila tako nečuvno, tako kruto skrunila nauke, naprave in obrede naše katoliške vere, tako nečuvno žalila najvišje dostojanstvenike naše ljube katoliške cerkve! Katoliški slovenski narod, ali hočeš za *tako* stranko oddati svoj glas? Ali hočeš glasovati za stranko, katere uzor so francoski framasoni, ki preganjajo Kristusovo cerkev kakor surovi pagani, ki so sklenili zakone, vsled katerih mora večidel redov zapustiti svojo francosko domovino, ki prepoveduje procesije, tako da se niti Najsvetejše ne sme nositi po ulicah, ki so duhovniku prepovedali uhođ v šolo — tako da se mladina vzgaja popolnoma pagansko in otrok ne razume več svojih starišev, ki molijo k svojemu Bogu.

Ali hočete voliti za stranko, ki se je v državnem zboru javno zvezala z najhujšimi sovražniki slovenskega naroda in katoliške cerkve: z vsenemško stranko Schönererja in Wolfa, z očitnimi odpadniki od katoliške cerkve, z ljudmi, ki delujejo na to, da Avstrija postane podložna *nemškemu cesarju*.

Ali hočete glasovati za stranko, ki je povodom zadnjih državnozbornih volitev obetala zlate gradove kmetu, ga begala s pretvezo „kmet naj kmeta voli“, ga hujskala proti katoliško-narodni stranki, rekši, da je le liberalna stranka prava prijateljica kmeta. Trije poslanci slovenske liberalne stranke so prišli v drž. zbor — *a nikdar se ni kdo izmed njih oglasil v prilog kmetu.* Vse svoje lepe obljube so pustili doma — zastopstvo ljudskih, osobito kmetskih koristi pa so prepustili izključno katoliško-narodnim poslancem!

Ali bodete s *tako* stranko volili?

Izdajalski liberalni stranki — hrbet, poštenu katoliško narodni — roko!

Ne — odločno in možato, kakor lansko leto, bodete stopili na torišče za katoliško-

narodno stranko, za stranko *ljudstva*, za edino pravo slovensko stranko, za stranko narodnega dela in pravega narodnega napredka. Za *stranko*? Ne, ne za *stranko*, temveč za *ljudstvo*, za *narod*, za svoj in svojih potomcev blagor in napredek, za čast in poštenje naroda, za svoja lastna sveta načela, za svoje trdno neomahljivo prepričanje — pred vsem pa za sveto našo vero, v kateri so naši očetje živeli in umrli, v kateri hočemo tudi mi živeti in umreti, in v kateri želimo tudi naše potomce ohraniti.

Neustrašeno v boj!

Proč s pohujšanjem iz našega javnega življenja — proč z ljudmi, ki ne poznajo zvestobe do Boga in ne do naroda, proč z onimi, ki dosledno zastrupljajo našo javnost — kvišku zopet našo narodno trobojnico, v boj v znamenju svetega križa, vsi bojevniki na krov, pogumno in zmagonosno kot vselej naprej

za vero, dom in cesarja!

Osrednji volivni odbor katoliško-narodne stranke.

Poduk za volitve.

Kakor zadnjič pri državnozbornih volitvah, tako hoče tudi za deželnozbornske volitve »Domoljuba« svojim bralcem volivcem podati kratek poduk. Volivci, ravnajte se natančno po tem poduku, in zmaga bo na naši strani!

I. Pojdi gotovo volit!

Noben izgovor ne velja. Vsled novega volivnega reda je neobhodno potrebno, da pride vsak somišljenik na volišče. Preje, po starem volivnem redu je bilo to drugače, ko so volili v kmetijskih občinah samo volivni možje, ki so potem volili šele poslanca. Takrat v tistih občinah, kjer so bili volivci enoglasno za volivne može naše stranke, ni bilo potreba večje udeležbe volivcev, da so le potem volivni možje vsi šli poslanca volit. Podobno je bilo, ako je bila v občini močna nasprotna večina, tako da je bila zmaga naših volivskih mož popolnoma izključena. V tem slučaju so naši volivci z mirno vestjo doma ostali. Sedaj je pa stvar popolnoma drugačna. Vsak posamezen glas ima svojo veliko vrednost in važnost, in čim več je volivcev naše stranke v posameznih občinah, tem bolj je potreba, da vsak brez izjeme odda svojo glasovnico na volišču, kajti z velikim številom glasov iz ene občine pobijemo nasprotne večine v celi vrsti drugih občin. Ravno tako se uvidi iz tega, kako važno je, da gredo naši somišljeniki vsi do zadnjega moža volit tudi v tistih občinah, kjer so v manjšini in najsi bode v kaki občini tudi en sam volivec naše stranke, drugi pa vsi nasprotni, je vendar njegova

dolžnost, da svoj glas odda, ker pri končnem skupnem štetju v glavnem volivnem kraju ravno en glas lahko odločuje za eno ali drugo stran. — Ker bo volitev v domači občini ali vsaj blizu, pač ne bo za nikogar težavno priti na volišče. Zato možje našega prepričanja, stavite svoj ponos v to, da bodo vaše občine oddale kar se da veliko število glasov za naše kandidate.

II. Bodi agitator za našo stranko!

S tem opravljaš najplemenitejšje apostolsko delo. Uči se v tem oziru od liberalcev! Od prvega do zadnjega so vsi na nogah. Ne daj se od njih osramotiti. Zlasti med svojimi znanci in sosedi deluj na to, da gredo s teboj vred na volišče, in oddajo svoj glas za katoliško narodno stranko.

III. Pazi na volivni imenik!

Kakor hitro je v občini razglašen volitveni razpis deželnega predsedstva, potem se morajo v vsaki občini razporežiti pri županstvu volivski imeniki. To se godi tako-le: Župan sestavi imenik volivcev, ga razporeži tako, da more vsak volivec pogledati vanj in naznani to s tem, da razglas nabije na občinski tabli. Treba je strogo paziti, kdaj je zadevni razglas nabit na občinski tabli ali kako drugače objavljen. Posebno strogo je paziti tam, kjer je župan ali občinski tajnik pristaš liberalne stranke. Dan za dnevom je treba iti gledat na občinsko tablo. Od dne tega razglaša dalje a le skozi 8 dni ima vsak volivec pravico reklamirati, to se pravi, zahtevati, da se osebe, ki nimajo volivne pravice, izbrisejo iz imenika volivcev, ali da se izpuščeni volivci v ta imenik vpišejo. — Važnost tega spozna vsak na prvi pogled. Velikokrat se na-

hajajo po pomoti ne volivci v volivnih imenikih, na drugi strani pa so izpuščeni volivci. Pogostoma se to nalašč primeri. Najdejo se namreč tudi brezvestni župani ali občinski tajniki, ki namenoma volivce naše stranke izpuščajo iz volivskih imenikov, zanašajoč se, da ne bo nihče reklamiral. Na ta način so liberalci pri zadnjih volitvah silno sleparili. Naj torej vsak volivec, zlasti pa vsak zaupnik, takoj in natančno pregleda razporejen imenik in potem vloži potrebne reklamacije. — Volivski imenik je potem, ko je potekel osemdnevni rok, pravomočen in nobeno javikovanje nič ne pomaga. Kdor ni v volivnem imeniku, nima volivne pravice, naj plača še toliko davka. Kdor se pa nahaja neopravičeno v volivnem imeniku, pa nihče ni proti temu reklamiral, on ima volivno pravico, četudineopravičeno. — Treba je paziti tudi na to, da so imena volivcev v volivskih imenikih prav pisana. Večkrat se zgodi, da liberalen župan ali njegov liberalen tajnik pomotoma ali nalašč napačno vpiše imena. V takem slučaju je treba takoj reklamirati.

Reklamira se tako le: Pojdi k županu in mu ustmeno povej, da to in to ni prav v volivnem imeniku. Nato zahtevaj, da se to, kar si povedal, takoj natančno in pravilno sprejme na zapisnik in seta zapisnik vpričo tebe dobro prebere. Še bolje pa je, če reklamiraš pismeno. Napiši reklamacijo in pisanje vpričo dveh prič, ki sta vse prebrali, izroči županu. Dobro je, če zase ohraniš prepis reklamacije. Reklamacijo sestavi tako-le:

Slavno županstvo

v

Podpisani vlagam zoper tukajšnji volivski imenik za deželnozborske volitve v kmečkih občinah sledečo

reklamacijo.

1) V volivskem imeniku pogrešam sledeče osebe, kojim pristojna volivna pravica, in sicer:

Janez Muha, posestnik v, št. . . .

Miha Trobec, posestnik v, št. . . .

Jakob Kenda, posestnik v, št. . . .

2) Nahajajo se v volivskem imeniku sledeče osebe, ki nimajo volivne pravice za kmečke občine, in ki so torej protiposlovno v tem imeniku:

Janez Skvarča, iz, št. . . ., je svoje posestvo že izročil svojemu sinu in ne plačuje nikakega direktnega davka.

Jakob Komar, v, št. . . ., je bil kaznovan pred dvema letoma pri sodišču v zaradi prestopka talvine.

Janez Kvas, iz, št. . . ., je bil pred tremi leti pri deželni sodnji v Ljubljani kaznovan zaradi hudodelstva teške telesne poškodbe.

3. Ime volivca Janeza Gorec, iz, št. . . ., je v imeniku pod red. št. . . ., napačno vpisano kot „Gobec“.

Predlagam, da se osebe, navedene pod 1.) sprejmejo v volivski imenik, osebe pod 2.) iz imenika izločijo, ime volivca pod 3.) pa pravilno popravi.

V, dne 1901.

Ivan Gabrovec,
posestnik v

Reklamirati sme vsak, ki ima volivno pravico za deželni zbor. (Za deželni zbor pa imajo volivno pravico: I. v tistih občinah, ki imajo tri razrede, vsi državljani moškega spola, ki so spolnili 24. leto in ki volijo v občinski zastop v I. ali v II. razredu. — Razun teh pa še tisti občani, ki plačujejo najmanj 4 gld. direktnega državnega davka na leto (to je zemljiškega, hišnega davka, pridobnine, osebne dohodnine). II. V občinah z manj kot tremi volivnimi razredi pa imajo deželnozborsko volivno pravico tisti občinski volivci, ki plačujejo prvi dve tretjini vsaga v dotični občini plačanega direktnega državnega davka (seveda razvrščeni po visokosti tega davka) in razun teh še tisti, ki plačujejo najmanj po 4 gld. direktnega državnega davka na leto. Pristaviti je še, da ima volivno pravico samo tisti, ki v dotični občini stalno prebiva.) — Reklamirati pa smeš ne samo zase, temveč tudi za druge. Tako lahko eden reklamira za več skupaj. — O reklamacijah odločuje okrajni glavar. Zoper odločbo okrajnega glavarja pa smeš v treh dneh pri okrajnem glavarstvu vložiti pritožbo na deželnega predsednika. Vse reklamacije so koleka proste.

Še enkrat: pazi na volivni imenik in posluži se, če treba, reklamacijske pravice!

Političen razgled.

Protí Nemčijí pišejo v zadnjem času veliko nemški in ruski časopisi. Razburil jih je novi nemški »carinski tarif«. Ta »tarif« namreč določa, koliko je treba plačati za te ali one pridelke, ako se uvažajo iz tujih držav v Nemčijo in se potem tam razpečajo. Nemci bi radi povzdignili zlasti svoje poljedelstvo. Zato so nastavili za tuje kmetijske pridelke tako visoko carino, da je Avstrija pri najboljši volji ne bi mogla vsprejeti. Iz Avstrije se izvažajo na Nemško veliko živine in žita, in ravno na to dvojce so Nemci najbolj pritiskali. Če bi obveljal ta tarif, bil bi to jako hud udarec za našo živinorejo in poljedelstvo. Večina listov zahteva sedaj od naše vlade, da ne sme skleniti trgovinske pogodbe z Nemčijo, ako ne

zniža novega tarifa. Tudi Rusija napoveduje v tem slučaju gospodarski boj Nemčiji; vrnila ji bo milo za drago. — Sploh pa niti vsi nemški krogi niso edini, in prav mogoče je, da nova carina ne bo obveljala.

Istrski deželni zbor se je zopet sešel, ker so bili Lahi tako milostni, da so prišli k zborovanju. Vlada je kar kleče plazila okoli laških poslancev, naj bi vendar nji na ljubo prišli k seji, saj jim bi dala rada vse, makari tudi glave slovenskih in hrvaških poslancev, če bi bilo treba! In res jih je prišlo toliko, da je bila seja sklepčna. Ko je pa začel govoriti poslanec Spinčič v hrvaškem jeziku, pričeli so laški pobalini na galeriji in nič boljši laški poslanci sami tako razgrajati in tuliti, da se skoro ni umela beseda. Deželni glavar — zagrizen Lahon — ni hotel napraviti reda; slovenski ter hrvaški poslanci so nato vstali in odšli iz dvorane. Zbor potem ni bil več sklepčen in bilo je konec seje. — Slovanski poslanci so nespametni, da hodijo v tak deželni zbor, kjer bi si ne bili kmalu življenja varni. Vlada pa noče poskrbeti za varnost naših poslancev, ker so — Slovani.

Fran Ferdinandu, našemu prestolonasledniku, je povila njegova soproga kneginja Hohenburg na gradu Konopišt prvo hčerko. Novorojeno princezino je krstil praški kardinal in nadškof Skrbenski.

Sttlagyl, bivši minister in predsednik poslanske zbornice, je umrl zadnjega julija zjutraj. Bil je glasovit liberallec in duševni oče civilne poroke na Ogrskem. Storil je mnogo hudega katoliški stvari. Pokopan je bil v častnem grobu na državne stroške. Govori se, da ni umrl naravne smrti. Zaklenil se je v sobo, in ko so drugi dan siloma ulomili, bil je mrtev. Zdravniki trdijo, da ga je zadel mrtvoud.

Prepir med Francijo in Turčijo. Že delj časa je dolžna Turčija Francozom precej denarja. Dva francoska bankirja tirjata brezuspešno 20 milijonov frankov od turške vlade. A Turki se za take malenkosti ne brigajo; vsi opomini so ostali brez uspeha. Francoska vlada je zato napela ostrejše strune, in poslanik v Carigradu je zagrozil, da se poslovi za vaelej, če ne ustrežejo francoskim zahtevam. — Turčija bo gotovo rajše pogledala po svojih praznih blagajnah, če se dá kje kaj dobiti, kakor da bi se pretrgala diplomatska zveza med obema državama.

Francoski jezuitje. Po novem »društvenem« zakoncu, kakoršnega so sklenili na Francoskem, in ki je naperjen le proti cerkvenim redovom, — mora vsak red prositi državnega dovoljenja, da sme še obstajati. Jezuitje so prepričani, da bi ne dobili dovoljenja, tudi če bi še tako prosili, zato so sklenili, da se bodo do 1. oktobra vsi izselili. Mnogobrojne šole, ki jih vodijo, bodo izročili varnim rokam v oskrbo. Tako se bo vlada obrisala pod nosom.

Grof Waldersee, nadpoveljnik mednarodnih čet na Kitajskem, se vrača domov. Vsprejem na nemških tleh bode precej hladen. Menda se je mož koj zameril cesarju.

Vtsoki obisk. Angleški kralj baje obišče nemškega cesarja v Ištu. — Srbska kraljevska dvojica pojde jeseni k ruskemu carju na obisk. — Sultau vabi srbskega kralja v Carigrad. — Lah bi radi, da bi prišel naš cesar v Rim. A gotovo se bo spremislil naš vladar, predno bo stopil v deželo anarhistov.

* Listek. *

Kaj pomeni.

Spisal Charles Payzan.

Večkrat sem obiskal svojega prijatelja, ki je stanoval v mestu. Bil je jako dobrohoten človek, ki je vsakemu rad postregel po svojih najboljših močeh in vsakega, znanca ali tujca enako prijazno sprejel. Radi svoje radodarnosti je bil jako priljubljen, zlasti med ubogimi siromaki, sploh je bil v mestu in okolici na jako na dobrem glasu. Stanoval je v lepi, mogočni hiši in imel svojo mater in sestro pri sebi, oče mu je bil pred nekaj leti umrl. Govoril je jako rad, a najrajši o veri, kajti bil je zelo pobožen in njegova mati, stara ženica, ga zato ni mogla dovolj hvaliti. Oprava v njegovih izbah je bila jako fina in bogata, posebno pa je imel jako dragocene podobe raznih znamenitih mojstrov. Že prvič, ko sem ga obiskal, zanimala me je podoba nad njegovo pisalno mizo. V bel prt so bile jako umetno ušite različne cvetlice, ki so tvorile krasen šopek, pod njim pa so stale besede:

»Tedaj ne boš imel ne prijateljev, ne očeta, ne zagovornika!«

Vprašal sem prijatelja, kaj bi vendar to pomenilo, a on se je za odgovor pomenljivo nasmehnil. In to je vaelej storil, kadarkoli sem ga vprašal. Postal sem res radoveden, kaj to pomenja. Ko pa je ležal na smrtni postelji, me je poklical k sebi. Nikdar ne bom pozabil pogleda, zadnjega prijateljevega pogleda. Bledo udrto lice, brez barve, ustne črne, oči globoko udrte, lasje razmršeni. Milo me je pogledal, potem pa je začel govoriti:

»Hvala ti, da si prišel. Glej tukaj ležim, smrt me bo kmalu imela v svoji oblasti. In tega sem popolnoma sam vzrok, sam sem si lahkomišelnost nakopal bolezen, ki me bo spravila v grob. Ne glej me tako začudeno! Hočem ti povedati, kaj pomeni tista podoba in besede nad mojo pisalno mizo.

»Moj oče je bil bogat in je imel samo dvoje otrok, mene in sestro mojo. Mati, bogaboječa in pobožna, je naju skrbno vzgojila in že v zgodnji mladosti vlila v najino srce seme krščanske ljubezni, ki se je, njej na veselje, lepo razvijalo. Ko sem bil v enajstem letu, poslal me je skrbni oče v šole. Ali te šole so bile meni poguba. Prva leta sem bil še priden. Stanoval sem pri stari gospé, ki je skrbela zame, kakor mati. A celo mati ne more vedno hoditi za svojim otrokom ter paziti nanj. Tudi moja gospodinja, akoravno je pazila name, kot na svojega

lastnega sina, ni mogla ubraniti, da sem prišel v dotiko s slabimi tovariši. Zmiraj rajši sem zahajal med nje, zmiraj sem se bolj navajal na tovariše, ki so bili meni v škodo. Vedno sem pogosteje zahajal v gostilno, zmiraj rajši in vedno več pil. Denarja sem imel od doma vedno dovolj, oče so mi redno pošiljali, kolikor sem zahteval. Kmalu so prijatelji zapazili, da je moja mošnja dobro napolnjena, in laskali so se mi in prilizovali, jaz pa v svoji neumnosti sem jim vedno plačeval in metal dragi denar iz žepa.

Nevedoma sem zabredel globoko v blato hudih strasti. Prepozno sem zapazil, kam sem zašel. Neznansko kesanje se me je polastilo. Skušal sem se rošiti iz teh grozovitih zanj, a zdelo se mi je prepozno. Skoro sem obupal. Vest me je pekla, a na misel mi ni prišlo, da je v sveti veri pomoč zoper vse skušnjave. Da bi zadušil svojo vest, zatekel sem se k vinu in v šumu prijateljev skušal vse pozabiti. In prišel sem šele globokeje v blato greha. Večkrat v samoti se me je polastil kes, a vselej brez vspeha. Vendar nekaj mi je še ostalo, kar so mi mati vsadili v srce; molil sem namreč še vedno. Zjutraj in zvečer sem molil, akoravno brez pobožnosti, čisto mehanično. Že tedaj sem našel smrt, ki me ima sedaj v svoji oblasti.

Nekega dne sem bil v šumni družbi tovarišev v gostilni. Pili smo, da so nam bile vsem glave težke in govorili smo, česar se še danes, ako se spominjam, sramujem, da me rdečica oblije. Tedaj pa smo se grdo zakrohotali, če je kateri povedal kako posebno robato. V tem veselju me pokliče natak na verando. Ko stopim vun, stoji zvnaj poštni uradnik in mi poda brzojavko. Smejé sem jo odprl, a kakor strela iz jasnega neba me je zadela novica, da so oče umrli. Roka mi je izpustila brzojavko, nem sem stal nekaj časa, potem naglo hitel v sobo, vzel naglo klobuk ter hitel med začudenimi tovariši iz sobe naravnost domov. Takoj sem postal trezen. Oblekel sem se ter hitel naravnost na kolodvor. Doma sem našel vse v veliki žalosti. Zelo me je pretresla nagla smrt očetova. Ostal sem nekaj dni doma. Mati me je s sklenjenimi rokami prosila, da bi začel drugačno življenje. Obljubil sem ji resno, da se bom poboljšal. A ko sem prišel nazaj v mesto med tovariše, sem pozabil na vse dobre sklepe. Tovariši so se mi še bolj prilizovali, ker so vedeli, da dobim vse premoženje po očetovi smrti. Živel sem kakor poprej, ali pa še slabše.

Nekdaj sem obiskal — bilo je neko nedeljo po veliki noči — cerkev in bil pri sveti maši. S seboj sem vzel knjigo, katero mi je poslala moja sestra. Mehanično sem jo prebiral. A nekako čudno mi je bilo pri srcu in ko sem čital o posebni sodbi, so me

zadele besede, katere čitaš na prej omenjeni podobi. Premišljeval sem in vedno bolj se mi je zdelo res, kar sem čital. Mislil sem na svoje prijatelje, mislil sem na sodbo in sprevidel sem, da mi tedaj moji tovariši ne bodo mogli pomagati, da se bom moral sam zagovarjati, a kako?...

Groza me obide pri tem premišljevanju, a pomagalo mi je. Opravil sem spoved in takoj opustil vse šole in hitel domov. Z veseljem me je sprejela mati in še z večjim veseljem slišala mojo spreobrnitev. Sestra, ki mi je bila darovala knjigo, po kateri sem se spreobrnil, mi je napravila podobo, ki te je tako zelo zanimala.

Zdaj ko gledam smrti v obraz, vidim življenje odprto pred seboj in hudo me peče vest, ker sem najboljši del življenja, blaženo mladost zapravil. Ti, ki si še mlad, uči se od mene, porabi svoja mlada leta dobro in Bogu dopadljivo, da te na smrtni postelji ne bo vznemirjal spomin.

Solza se mu je utrnila, molče mi je podal roko in molče sem se poslovil od njega — zadnjikat.

Drugi dan sem dobil pismo od njegove sestre, da je brat v Gospodu zaspal. Zapustil mi je podobo z besedami: »Tedaj ne boš imel ne prijateljev, ne očeta, ne zagovornika!«

Dopisi.

Iz Metlike. Ribniški novičar se je svoje dni v Domoljubu hvalil, da hodi okrog s potno torbo in nabira novice po ribniških hribih in dolinah. Torbica bi sicer bolj »pasala« nam, ki smo blizu hrvaške meje, — no, pa vzemimo mi za danes v roke — rešeto in prerešetajmo nekoliko naše novice. Mislim, da nam dobri Ribničani tega ne bodo za zlo vzeli. Torej na delo!

Odkar je zadnjič pisal Domoljub o naših lepih razmerah v Beli Krajini, poteklo je že veliko veliko vode po Kolpi. Novic se je od takrat nabralo že za polno rešeto. Lažnivi klukce, ki sliši na ime »Rodoljub«, seveda prinaša posebno kadar se luna spreminja, vse polno novic, večinoma takih, ki bolj »pašajo« za njegov koš. Ljudje, ki so sami vdani vsakovrstnim lumparijam, taki seveda vse druge le po sebi sodijo, zato iščejo povsod le škandalov. Če jih ni, si jih pa izmislijo. Kaj takega posebno ugaja našemu staremu očku Kopaševiču. No, mi, ki smo tudi radovedni, pa čakamo in čakamo, da prinese ta resnico- in pravicoljubni Rodoljub tudi enkrat kaj o »svojih«, toda zastoj! Zakaj ne pišeš, dragi moj Tine, vsaj par vrstic n. pr. o znanih Peršetovih »štempljih«, zakaj ne opišeš enkrat žalostne Barletove zadeve, ko je »pravični Rodoljub« tako natanko opisal podrobno zgodbo v Mirni pri Trebnjem, zakaj

ne poveš enkrat svojim ljubeznivim bravcem, kako liberalni učitelji tožarijo naše kmete in tako pripravljajo pot za prihodnje volitve; zakaj ne razodeneš

svojim liberalnim liberalcem, da naš liberalni Janko več kot pol leta ni pošiljal svojega otroka v šolo h krščanskemu nauku in je moral otrok vsled očetove

Kronanje Marijino.

o kaplanski biri? Kmetje poznajo tudi notarsko biro, ki je veliko veliko hujša kot revna kaplanska.

Ako naše liberalce toliko v oči bode nova hiša naše hranilnice in posojilnice, mi z veliko večjo

skrbjo vprašamo, kaj je potreben novi mestni mlin? Ali morda ni dosti mlinov v okolici? Boté morda mleli metliški »luft«? Kaj poreče k temu zvesti pristaš naših liberalcev, g. Nace iz Primosteka? O, moje

zapovedi med krščanskim naukom domov, kakor da je morda lutrove vere? Zakaj ne poveš enkrat v grđoljubnem »Rodoljubu«, kake razmere so pri nekaterih liberalnih hišah v Metliki. He, dragi moj, pojdi no enkrat doli v Obrh, tam boš zvedel morda kaj nečastnega celo o »metliškem bogu«, zvedel boš o znanem gospodu, ki hodi na Črešnjevce črešnje zobati itd. Z metlo posezi čez cesto — oh, koliko smeti boš nabral! Poglej, Tine moj dragi, za pol leta bo potem Rodoljub založen z »britko« resnico. Naša »babja garda« ti bo pa že o volitvah pokazala — burklje! Oh, ubogo moje rešeto, kako si polno novic!

Predzanji Rodoljubov dopisnik, ki zna vso francosko, špansko in švicarsko zgodovino — seveda samo o duhovnikih — pa naj le ostane pri svojih »krljavah«. Ako se dopisnik tako huduje, ker gospod Vukšinič ne pokupi vsega belokranjskega vina, si upamo tudi mi vprašati, ali kupujejo vsi Metličani svoje klobuke samo pri gosp. Trčku? Kaj blebetaš, da metliško kmetijsko društvo nič ne koristi? Odgovori, zakaj so pri ustanovitvi kmetijskega dr. dali vsi trgovci oznaniti, da bodo zanaprej vse ceneje prodajali? — Ali so to storili iz ljubezni in usmiljenja do kmeta? Zakaj jim ni prej kaj takega prišlo na misel? Ko se je ustanovila kmečka hranilnica in posojilnica, je liberalna prva dolenjska posojilnica hitro znižala obresti od 7 na 6 gld. Vprašam, ali je to storila iz ljubezni in usmiljenja do kmeta? Kaj govoriš

rešeto bo še večkrat presejalo pleve iz metliškega mlina. Spravil ga bom skrbno, da mi ga kak liberallec ne ukrade. Če pa ravno hoče naš gosp. župan, mu ga posodim, da bo presejal oni pesek, ki je navzočen pred »podrtijo«. V Obrhu se je celo govorilo, da bi bilo dobro narediti razglednice z županovo hišo. Hm, izvrstna misel! Jaz jih bom kupil polno — rešeto. »Politične Urše« v Obrhu celo pravijo — kar pa ni verjetno — da bota naša dva gospoda kapelana odstavljena, in na njih mesto prideta svržaški Ivan pa drašički Miko! Potem bodo samo liberalne pridige, h katerim bo hodila tudi vsa »inteligenca« — ministranta pa ostaneta kot dosedaj, Jankotov Tine pa Tinetov Janko! Oh, zlati časi! Prosit!

Našim dobrim, belokranjskim možem, — zlasti Ivanom in Jankotom, pa pokličem v spomin stari, belokranjski pregovor, ki pravi: »Kdor se z Metličani brati, kmalu nima s čim orati.« Te vrstice pošilja vam v premislek, a rešeto prihrani sebi vaš stari znanec
Znatekdo.

Ribnica 8. avgusta. Naš novičar vam je že precej sporočil o ribniški politiki. Zato vam jaz za enkrat tega ne bom poročal, akoravno se je dosedaj tudi na našem političnem obzorju pokazalo precej temnih oblakov. To prihranim za prihodnjič enkrat. Za sedaj sem se namenil sporočiti vam nekaj o naših kmetiških razmerah. Saj veste, da se vsak najraje peča s svojim obrtom. — Letina bo pri nas letos, kakor skoro povsod po Kranjskem, primeroma zelo dobra. Krompir in koruza kažeta do sedaj še prav dobro. Krompirju je zadnji čas škodila suša, ki je pritiskala z malimi presledki skoro tri tedne, koruzi je pa škodilo neprestano deževje v spomladi. Pšenica in rž, kakor tudi druga žita so se prav dobro obnesla.

Slabša je pa s travo. Že prva ni bila nič kaj posebno obilna, otava bo pa še slabši. Vzroka temu je gotovo iskati v suši, ki je takoj, ko smo posušili prvo seno, takorekoč zažgala mlado travico. Zato bo otava splošno res zelo slaba.

Zelo nam je hudo, ker smo nasejali toliko prašičje reje, prašičev pa ne moremo dobiti mnogo od nikoder. To je res hudo, da je v našem okraju dovoz teh živalij skoro vedno prepovedan. Saj se že poletje bliža svojem koncu in mi smo še sedaj brez prašičev, reja po polju nam pa konec jemlje, ker živina goveja jo ne je posebno rada. Prav ustreglo bi nam slavno glavarstvo, ko bi zopet odprlo pot prašičem, ki jih tako zelo potrebujemo. Saj kakor je čuti, bolezen zadnji čas nekaj pojenjuje, če je sploh kdaj gospodovala.

Saj ni potreba misliti, če kje v kakem zaničnem svinjaku, kjer se bolezen hočeš nočeš mora

razviti, zbolijo kako prase, da je to nalezljiva kužna bolezen.

Zato pa je res naša iskrena želja, da bi slavno glavarstvo res kmalu zopet otvorilo dovoz prašičev, sicer nam je naša nada za letos uničena.

Eveleth, Min. Združ. države, Severna Amerika. Tu pri nas se je zgodila velika nesreča. Dne 18. julija je v rudokopu ubilo Antona Ponikvarja, doma z Golega, starega 31 let. Vrli krščanski mož je zapustil srčno ljubljeno ženo in troje majhnih otrok v neizrekljivi žalosti. Pet let in pol je že delal v jami, a sedaj ga je doletela ta nesreča. Bil je pokojnik blag mož, vsem priljubljen, neomahljivega krščanskega prepričanja. Jako rad se je spominjal stare svoje domovine, rad tndi prebiral »Domoljuba«, a liberalnih časnikov ni mogel trpeti. Sedaj pa počiva v tuji deželi! Bog daj njegovi duši večni mir in pokoj!
Alojzij Gnidica.

Iz Cerovlja. — Priserčna zahvala za prispeh k zidanju nove župne cerkve Matere božje v Cerovlju sledečim darovalcem: Preč. g. Korbič Anton župnik 5 K, g. Fran Demšar c. kr. poštar 5 K, g. Luznar Karol 2 K in g. Ivan Fatur iz Rakeka 4 K, poslano po blag. gospodu M. Thalerju iz Železnikov. Bog povrni tisočkrat blagim darovateljem. Priporoča se tudi drugim plemenitim srcem še za naprej v rečeno svrhu. — V Cerovlju (p. Cerovlje) v Istri 1. avgusta 1901.
Blaž Dekleva, župnik.

Iz Mošnj. — (Lov na testamente.) Svoj čas je škof duhovščini naravnost priporočal, naj na umirajoče ljudi vpliva, da za njegove nepotrebne zavode kaj zapuste. Nekateri duhovniki so se temu z navdušenjem odzvali. Tako je pred kratkim v Mošnjah umrl kmet, ki je imel pol grunta. Mož je imel dve hčeri in jednega sina. V svojem testamentu je jedno hčer popolnoma prezrl, pač pa je volil za škofove zavode. Ko je prezrta hči jokaje vpraševala, zakaj ji ni oče ničesar zapustil, jo je duhovnik tolažil: Boš pa otroke v zavod dala! Očitno je, da se je v tem slučaju priprostega človeka strah pred smrtjo zopet izkoristil za nenasitno duhovniško bisago. Ta bisaga je tako požrešna, da odjeda celo lastnim otrokom zapustnikov pripadajoči delež zapuščine. — Tako »Rodoljub« za »Narodom« laže in lahkoverni »Gorenjec« je tudi isto laž pogrel. Resnice je na vsem samo toliko, da morajo umreti tudi polgruntarji. Lažejo pa »Narod« in »Rodoljub« in »Gorenjec«, da je kak v Mošnjah umrlih polgruntarjev kaj zapustil za nepotrebne škofove zavode. Mošnjčani se niti ne spominjajo, da bi bil kdo pred kratkim umrlih polgruntarjev zapustil dve hčeri in enega sina. Zdaj je za cele Mošnje rešena zastavica: kje rasto laži? — Vsak ve, da na zgoraj imenovanih treh liberalnih zelnikih.

Izpod Brinjevega grma. — Katerikoli liberalni list vzameš v roke, zlasti pa če se ti ne gabi smradljivi „Rodoljub“, povsod bereš samo napade na duhovnike in tako zvano slovensko klerikalno stranko. Nehoté se človek vpraša: Zakaj »Rodoljub« ne zine žal besedice o liberalcih, ki so napravili toliko postav na škodo kmetom? Zakaj pusti pri miru velike kapitaliste, t. j. bogate jude, kateri kakor prave pijavke vlečejo nase ves denar? Zakaj se ne spominja onih liberalnih »dohtarjev« in ponesrečenih študentov, ki ne znajo družega, kakor begati in zapeljevati ljudstvo? Seveda »vrana vrani ne izkljuje oči!« Kako grdo je to napadanje, toliko bolj spoznamo, če pomislimo, da so duhovniki, ki so v „Rodoljubu“ v nemilosti, po ogromni večini iz kmetškega rodu: stariši so jim kmetje, bratje in sestre živijo kot kmetje; duhovniki sami živijo večinoma med kmetškim ljudstvom, se morajo pečati z gospodarstvom itd. In ti naj so nasprotni kmetom! To more razumeti le pamet prismojene liberalne gospode.

Zapomnimo si, kmetje: ker je duhovnik iz naše srede izšel in med nami živi, ker je kri od naše krvi, zato vsak, ki napada našega duhovnika, napada nas same! Ali hočemo to dopustiti? Ne in nikdar ne! Krepko se postavimo v bran takim nesramnim listom in poženimo jih ven iz naše srede!

Iz Kostanjevice. — Občinske volitve v Kostanjevici. — O obljubljenih cestah danes ne moremo še ničesar poročati, kakor smo zadnjič omenili. Nehote nam pa pride na misel, ako bi Globočnik zdaj tako rekel, ko je županom izvoljen, kakor je takrat, ko je bila narejena cesta v Krakov do njegovega posestva: „Dosegel sem, kar sem hotel; zdaj me znajo kmetje radi imeti.“ O izpolnovanju obljub torej ni nobenega govora. Pač pa moramo poročati o nesreči, ki je zadela našo občino, ker ima liberalnega župana.

Liberalni listi lažejo eden bolj ko drugi, kako redno so se vršile volitve in kako navdušeni so bili vsi za novega župana. Resnica je pa ravno nasprotno. Iz sledečih vrstic naj spozna vsak razsoden človek, da liberalnim dopisnikom ni prav nič verjeti.

O obč. volitvah, ki so se vršile prav na liberalen način, ste že poročali. Omeniti imamo le še nekaj stvari, da o tem bolj osvetlimo liberalno lažnivost. Pred volitvijo so delili, (ko bi hoteli biti tako gorjansko surovi, kakor so liberalni listi, rekli bi „liberalni podrepaniki“) listke volilcem. Na njih so bila imena onih mož, katere si je izbral Globočnik za svoje prihodnje obč. odbornike. Kako dolgo se je Globočnik pripravljal na ta odločilen trenotek, da bo s svojimi zvestimi zasedel županski stolec, kaže to, da je veliko teh mož izbral že tisti dan po

državnozbornih volitvah. Vaba je bilo vino in golaž. Ali ni to poniževalno za može?

Globočnikova predrznost in samooblast gre še dalje. Hotel je imeti v odboru protipostavno celo človeka, ki sicer „ž njim drži“, a ni avstrijski podanik. To veselje mu je podrl prejšnji g. župan.

In kdo je volil prostovoljno može, katere bi bil sam rad? Vse je bilo prisiljeno. In to so storili liberalci, ki imajo na jeziku vedno prostost. Zdaj ste videli, občani, na svoje oči, kaj znajo te vrste ljudje, kako različna so njih dejanja od besedi.

Kaka občina je kostanjeviška? Ali ni v velikem številu kmečka občina? In kake odbornike so nam dali liberalci? Nič manj kakor šest uradnikov in štiri gostilničarje. To je liberalno! Ali bi mogel storiti kaj takega resničen kmečki prijatelj? Gotovo ne; ker je pa dosti skušenih in zaslužnih kmečkih mož Globočnik vrgel iz odbora, pokazal je, da ne mara za kmeta, da ni njegov prijatelj.

Županom je bil tedaj lahko skoraj soglasno izvoljen grajščak Globočnik, vsaj je le take pustil v odbor, ki so z njim držali. Zdaj se je pa začelo takoj uresničevati, kar je pisal „Domoljub“ že davno, namreč, da ne bo Globočnik župan ampak notar. Ta mož se je takoj začel zavedati svoje veljave, katero je dobil, ko je bil njegov prijatelj izvoljen za župana. Ljudje so se že s skrbjo popraševali: „Kdo pa je župan; ali notar ali Globočnik?“ Dolga bodo tri leta, dragi kmet, pod tako oblastjo, težko je hoditi v občinskih zadevah na Dobravo k županu, kar si prej lahko opravil v Kostanjevici. Oče župan namreč pridejo le bolj poredkoma v občinsko pisarno. Namestuje jih pa prvi svetovalec, o katerega čudni izvolitvi prihodnjič več.

Iz krškega okraja. Najnovejši poslanec. Do sedaj smo mislili, da so le dvojni ljudje na svetu. Prvi, katerim so svete božje zapovedi, drugi pa sovražniki božjih zapovedi.

Prepričani smo bili, da smo mi klerikalci, nasprotniki naši pa liberalci. Pa glej kako dolgo smo živeli v zmoti! Sedaj nas hoče ozdraviti te zmote Lapajne, učitelj s Krškega. „Jest nisem ne liberalec ne klerikalec, jest sem apostel miru“ trdil je te dni nam kmetom na polju krog Krškega. Da je res huda vročina tudi njemu škodljiva, smo precej spoznali, ko ga je znani liberalec na tem polju prašal: »Kaj pa misliš, mi propademo«, je že mož pozabil, da je apostel miru, da ni liberalec. »Če tudi« odgovori, »v boj pa moramo.« Mi možu le povemo, naj bo doma — predobro vemo, kje se kuha ta lim in kako dolgo drži. Mi kmetje smo na katoliški strani, »mišmašov« pa ne maramo, najmanj pa za poslanca.

Iz Sodražice. Sprejmi, dragi »Domoljub«, mali dopis tudi od nas. Tudi pri nas je sedaj peščica liberalcev prav pridno začela udrihati po naših dušnih pastirjih, posebno po sedaj odhajajočem g. Jožefu Lavriču. Vidi se, da prej niso imeli toliko poguma, dokler je bil še pri nas, zato so zdaj sklatili skupaj tako podel dopis, kakor so ga zmožni le liberalci. Z umazanimi dopisi bi vrlega gospoda radi osramotili. Ali trdno smo prepričani, da se jim to ne posreči. Ker naše zavedno katoliško ljudstvo dobro pozna vas naprednjake, da družega ne znate pisati v svojih liberalnih listih kakor lagati, zabavljati in blatiti naše katoliške duhovne. Posebno pa gredo »Narodovemu« dopisnikarju po glavi besede, ki jih je izrekel odhajajoči g. Lavrič na rovaš liberalcev: »da nisem bil zvest svojega življenja.« Ali se vam g. dopisnik, zde te resnične besede za vas tako sramotne, ker so vas tako zbolele? Seveda, od časa državnozborskih volitev pa dosedaj je že poteklo nekaj mesecev; zato ste morda že pozabili, kaj ste vse takrat počeli proti g. Lavriču. Da ne bo svet mislil, da ste tako nedolžni kakor se delate, vam hočemo nekoliko k spominu pomagati. Ali se več ne spominjate, kako so vaši pristaši takrat gospodu pretili, kako so pozno v noči kamenje za njim metali, ko se je vračal od opravila domov. Ali bi vi »Narodov« dopisnikar, če bi vam kdo vedno pretil in grozil, da vas bo, ali pa ako bi se zakasnili po svojih opravilih, pozno v noč še celo kole in kamenje metal za vami, ali bi mogli vi reči, da ste varni v takem stanu svojega življenja? Jaz mislim, da nikakor ne. četudi imate še tako trdo bučo!

Potem trdi liberalni dopisnik, da je bil zgubil g. Lavrič pri ljudstvu zaupanje. Da to ni res, kaže že to, da je več odličnih mož spremilo ga prav do koločvora in da je vse ljudstvo žalovalo za njim. Saj je pa tudi kot skrben dušni pastir žrtvoval ves svoj čas v prid svojih faranov. Ne bom našteval zasluge, katere si je pridobil v času svojega delovanja pri nas, le to naj omenim, da je ustanovil mladeniško in deklško Marijino družbo, ki štejeta čez dvesto udov in se krepko razvijajata. Te dve družbi boste zaslužnemu gospodu pri Sodražanih vedno obranili najboljši spomin.

Hvaležni mu mladeniči »Marijine družbe v Sodražici.

Slovenski novičar.

Pozor volivci! Opozarjamo somišljenike na poduk za volitve v današnjem »Domoljubu«. Zlasti pazite, kdaj nabije županstvo na občinski tabli naznanilo, da so volivni imeniki skozi osem dni na upogled. Pazite na to sami, nasprotniki vas

ne bodo opozorili na to. Če najdete, da je kdo naših somišljenikov izpuščen iz volivnega imenika, ali pa kdo nasprotnikov po krivici vpisan, takoj reklamirajte! Ako se kdo želi še bolj natančno podučiti o deželnozborskih volitvah, naroči naj »Poduk«, katerega brezplačno dobi pod naslovom: dr. Ivan Šusteršič, odvetnik v Ljubljani.

Občni zbor katol političnega društva se je vršil dne 7. avgusta v Ljubljani. Poleg predsednikovega govora, tajnikovega in blagajnikovega poročila, zopetne izvolitve starega odbora, je bilo zanimivo tudi to, da se je Nj. cesarski visokosti, nadvojvodi Fr. Ferdinandu poslal izraz zahvale in neomajne udanosti, ker je s sprejetjem pokroviteljstva nad katoliškim šolskim društvom pokazal svoje moško katoliško prepričanje ter dal lep zgled vsem bodočim podložnikom. Takoj drugi dan je došel z Dunaja sledeči odgovor:

»Preblagorodnemu gospodu dr. Šusteršiču, predsedniku občnega zbora »Kat. političnega društva« na Kranjskem. Njegova c. in kr. Visokost, prejasni gospod nadvojvoda Fran Ferdinand Avstrijski je zelo vzradoščen blagovolil sprejeti brzozjavko Vašega blagorodja in se za ta dokaz najzvesteje udanosti in najodkritejega patriotskega čustva Vam in vsem članom častitega društva najsrčneje zahvaljuje.

Po višjem naročilu

Ritmojster Burka

Umrl je dne 31. julija stolni dekan mariborski dr. Ivan Križanič pri sv. Križu poleg Ljutomera po kratki bolezni. Pokojni se je rodil dne 12. avgusta 1843 v Borecih pri Sv. Križu poleg Ljutomera in bil ožji rojak kardinala Missie. Srednje šole je dovršil v Gradcu in Mariboru, v mašnika je bil posvečen 23. julija 1867. doktorjem je bil promoviran 30. oktobra 1873. Služboval je v pastirstvu kot duhovni pomočnik pri sv. Martinu nad Vurbergom in pri sv. Magdaleni pri Mariboru. Leta 1875 je bil imenovan profesorjem bibliških ved starega zakona, l. 1885 pa kanonikom stolnega kapitola v Mariboru. Tudi kot kanonik je do lanskega leta na duhovskem učilišču predaval razne predmete. Dijaška kuhinja, druga konferencija Vincencijeve oružbe, Marijanišče je Križaničevo delo. Kot predsednik kat. tiskovnega društva, ki je izdajalo »Slov. Gospodarja« in »Südsteirische«, je imel mnogo sitnosti. Dr. Križanič je mnogo pisal za družbo sv. Mohorja, katera je v letih 1883 do 1887 izdala njegovo »Zgodovino svete katoliške cerkve«. Več let je za družbo pisal »Razgled po kat. misijonih«. Leta 1890 je začel izdajati drobne knjižice »Slovincem za novo leto«. L. 1894 je izdal obširen življenjepis prelata Fr. Kosarja. Velezaslužno njegovo delo je »Razlaga novega velikega katekizma«. Deset let je bil član c. kr. dež. šolskega

sveta v Gradcu. Te kratke črtice že dokazujejo, da je bil pokojni dr. Ivan Križanič nenavadno nadarjen in marljiv delavec za duševni in telesni blagor svojega naroda. Dne 12. sušca t. l. je bil dr. Križanič slovesno vmeščen kol stolni dekan mariborski, toda nosil je mitro le nekaj mesecev. Bog mu daj v nebesih plačilo za njegov trud in delo!

Umrl je po daljši, zelo mučni bolezni vlč. g. Michael Klemenčič, duhovnik nem. vit. reda, mestni župnik, krajni šolski nadzornik itd. v Crnomlju v dobi 41 let. Pokojnik se je rodil dne 27. septembra 1860 v Št. Vidu pri Zatičini in bil v mašnika posvečen 25. julija 1885. N. p. v m.!

Naše zmage. V Kranjski gori je dolgo časa županoval »Narodni« pristaš trgovec Franc Budinek. Sedaj je njegovi slavi cdzvonilo. Naša je zmaga! Stranka preperela slame je v Kranjski gori pogorela in županom je izvoljen vrli mož krščansko-narodnega mišljenja g. Gašper Lavtižar, svetovalec pa Ivan Arih, Jakob Černe, Friderik Razinger, same poštene gorenjske korenine. — V Gorjah je bil kljub vsem liberalnim naporom zopet sijajno izvoljen županom gospod Jakob Žumer.

»Katoliški Dom« v Ljubljani. Veselje liberalcev, da bi »Katoliški Dom« ostal pod sekvestrom, se je izjalovilo. Sekvester je ponehal in »Narodovo« veselje je minulo. Ob tej priliki opozarjamo somišlje niku in na deželi, da je sedaj v »Katoliškem Domu« nov gostilničar g. J. Čotič, ki je preskrbljen z izborno kapljico in dobro postrežbo ter ima resno voljo gostilni »Kat. Doma« pridobiti najboljše ime. Priporočamo g. Čotiča prav toplotno.

Za romarje na Zaplaz. Veliki romarski shod na Zaplazu bo letos v dneh 15. 16. in 17. avgusta in sicer v petek popoldne bo veliko romarsko opravilo, ki se konča v soboto zjutraj z več duhovniki.

V Žužemberku je umrl dne 7. avgusta t. l. v 26. letu svoje starosti Ivan Česnik, svečarski mojster, zvest naročnik »Domoljuba«. Pokojnik je bil blag mladenič, zvest ud Marijne družbe. Njegovo največje veselje je bilo pogovor o Mariji ter verskem življenju. Zvesto je hodil k mesečnim shodom, natančno izpolnoval pravila Marijne družbe. Bolehen je bil že dalj časa; toda v kljub temu vedno delaven do konca; z vso vnemo je izvrševal svojo obrt in tako je bil nenadomestljiva podpora svoji materi in bratu dijaku. N. p. v m.!

Shod zaupnikov katoliško-narodne stranke se je vršil dne 7. avgusta ob ogromni udeležbi. Stranka stoji popolnoma edina na stališču svojega starega programa. Imena kandidatov objavimo v prih. številki »Domoljuba«.

Zakaj so liberalci jezni na katoliško-narodno stranko. Znano je, da so, predno so si krščansko

misleči poslanci v deželnem zboru pridobili upliv, razni liberalni mogotci se mastili pri mastnih dohodkih užitnine. Takoj, ko je v večini kmečkih okrajev zmagala katoliško-narodna stranka, delovala je na to, da užitnino odvzame posameznim bogatašem in jo priklopi deželi. To se je proti liberalni stranki res posrečilo. Proti dr. Tavčarju in njegovim tovarišem zasebnim zaupnikom je le tem izvila užitnino iz rok. Tako je vzela masten dohodek liberalnim bisagam in ga dala deželi, ki bi brez tega bila v obupnem denarnem položaju; na leto znaša ta pridobitev deželi nad stotisoč goldinarjev. Da liberalci ne morejo prijazno govoriti o stranki, ki je njihovim denarnim bogovom to naredila, je jasno samo ob sebi. Sedaj hujskajo ljudi proti možem katoliško-narodne stranke, ker se boje, da bi za deželno užitnino ne sledila — deželna zavarovalnica, ki bi na korist deželi olajšala bisage njihovim agentom. Toda volivci, imejte odprte oči! Vsi kot en moč pojdit v boj proti liberalnim sebičnežem in izkoriščevalcem, da se tako omogoči v deželnem zboru resno delo za slovenskega trpina!

Strela ubila je v Kokarjih pri Rečici ženo Šterkljevo, ko je vedrila pod kozolcem, tri njene spremeljevalke je pa omamila. Kozolec je pogorel. Požarna bramba zasluži pohvalo, ker je hitro hitela na lice nesreče.

Utopil se je v Adlešičih v nedeljo 4. t. m. med deseto mašo v Kulpi pod Pobreškim gradom pod nekdanjo brodarico Francišek Peteh iz Adlešič hišna št. 5, sin kočarja Mikata Peteha, star 15 let. — Na istem kraju utonilo je, kakor pripovedujejo, že pet ljudi.

Ponesrečil se je v Jolietu v Ameriki Jožef Sitnič, doma od sv. Križa pri Kostanjevici na Dolenjskem. Na mostiču preko kanala ga je prijel stroj Santa Fe železnice in ga vrgel ob tla. Smrtnonevarno ranjenje so prepeljali v bolnico, kjer je umrl.

Brat morilec brata. V Lozicah na Vipavskem izvršil se je te dni grozoviti pobjoj. Brat je brata po noči na cesti z nožem tako razmesaril, da je v nezavesti obležal. Sunil ga je z nožem večkrat v rebra in hrbet in le čudež je, da ni umrl. Med tem, ko so sosede iz postelj prihiteli k ranjencu, zaukal je morilec za bližnjo hišo ter dostavil vprašanje, ni li brat že umrl. Ljudje, ki so stali okoli ranjenca, so se tako prestrašili zverinskega glasu morilca, da so v strahu pred njim vsi zbežali. Drugo jutro se je šel pobijalec prav hladne krvi sam naznanit orožnikom in sicer brez znamenja kesanja. Ko bi omenjena brata ne pripadala liberalcem, bi planil »Narod« po nas, češ: »Glejte, taki so klerikalci!« kakor se je to že zgodilo, a vselej se je dokazalo, da se baš pobijalci in največji razvajenci rekrutirajo

izmed liberalcev. Nauki liberalizma ne morejo v mladini boljšega sadu roditi.

Smetišnica. »Slov. Narod« popisuje vse katoliške može kot sleparje. Vedno stika, da bi našel med katoličani kakega tatu ali goljufa, in voha še celo po šenklavški zakristiji, kakor kaka svetovnoznana cerkvena miš, ali po kletih »Vinogradniškega društva«, kakor kaka iz jarka privalivša se podgana. Mi moramo to prijaznost »Narodu« vrniti z izjavo, da če mi zasledimo kakega poštenjaka v liberalnem smislu med sabo, ga izključimo in spodimo, a takoj najde pot v liberalni tabor, kjer jih sprejemajo kot velike poštenjake. Vzglede dovolj! Posebno veselje imajo »Narodovci« do odstavljenih duhovnikov. Če kje dobé kakega reveža, ki je zgrešil svoj poklic in zato trpi »preganjanje« od svojega škofa, brž so mu liberalci za petami in mu obljubujejo razne groše, če hoče pristopiti k njim in narediti škandal proti svojim predstojnikom in duhovnim sbratom. Če torej liberalci tako grozno zabavljajo čez ničvrednost klerikalcev, jim mi lahko zabrusimo v obraz: Vi ste pa še slabši, ker vaša stranka je le naša smetišnica, v katero s »Svatoplukovo metlo« pometamo »preperelo slamo« in drugo smet iz naše srede.

Dva volivna shoda je imel dne 11. avgusta dr. Ivan Šusteršič, enega dopoldne v Ljubljani za ljubljansko okolico in Ljubljano, drugega popoldne v Horjulu. Oba sta se imenitno izvršila.

Kopač obsojen soc-dem. kandidat za peto kurijo Kopač je bil na nekem shodu v Radovljici meseca novembra l. l. g. župnika Jurija Dernovška iz Žabnice obdolžil nespodobnega vedenja v železničnem vagonu. G. župnik Dernovšek je seveda tožil Kopača radi žaljenja časti. Zabelo se je sila dolgotrajna pravda. Najprej Kopača ni bilo mogoče zasačiti, da bi se mu dostavilo vabilo na obravnavo. Ko pa se je to posrečilo, začel je Kopač krepko — tajiti in stvari zavijati. Vršilo se je vsled tega devet obravnav in celo lokalni ogled v gostilni, kjer je Kopač govoril, zaslišanih je bilo nebroj prič. Okrog 20 prič s radovljiškim g. kapelanom Čematarjem na delu je potrdilo obtožbo, med temi pričami so bile take, ki so Kopača v obraz in usta gledale, ko je zagovoril žaljive besede, toda radovljiški kaz. sodnik, adjunkt Žebre, jim ni verjel, pač pa je verjel Kopačevim pričam, ki so seveda potrdile ravno nasprotno. Kopač je bil torej v Radovljici oproščen. Dernovškov zastopnik dr. Brejce se je seveda pritožil in vsled tega se je dne 8. avgusta vršila vrtilica razprava pred ljubljanskim drž. sodiščem. Tu pa je Kopač politeno pogorel, bil je obsojen radi žaljenja časti na en teden zapora in v povrnitev vseh ogroženih pravnih troškov. Tako je Kopač s svojo kandidatu-

vendarle prišel do — sedeža, četudi ne v državnem zboru.

Hajduki. Od Vinice se nam poroča: Iz Fužin na Hrvaškem, koder prelazi železnica iz Karlovca na Reko, je prišel sem glas, da so pred kratkim hajduki strašno razmesarili nekoga gostilničarja in njegovo ženo, ki sta imela gostilnico blizu kolodvora v Fužinah. Pripoveduje se, da so tolovaji iz umorjenih žrtev vzeli čreva in osrčje ter je dejali na mizo. Hči gostilničarjeva je zbežala pod postelj in tolovaji so mislili, da je ven iz hiše zbežala, zato je niso več iskali. Od prevelikega strahu je deklica zbolela, in so jo morali dati v bolnišnico. Hajduki so odnesli več stotin denarja.

Kumski shod bode letos 23., 24. in 25. avgusta. Začne se dan pred sv. Jernejem.

Romarški vlak na Trsat. Ker se v naši šenčurski in sosednjih župnijah že dalj časa ponavlja želja, da bi se skupno udeležili romanja k Materi Božji na Trsat, sklenil sem podpisani prirediti poseben vlak, ki odide, če ne bode kake ovire, 3. septembra t. l. iz Kranja ob 7. uri, iz Ljubljane okoli 8. ure zjutraj proti Trsatu. Romarje bode sprejemal tudi v Škofji Loki, Medvodah in v Ljubljani. Vožnji listek za tje in nazaj bode stal iz Kranja 7 K 32 h, iz Škofje Loke in Medvod 6 K 84 h, iz Ljubljane 5 K 80 h za III. razred. Kdor se želi udeležiti skupnega romanja, naj si preskrbi vožnji listek do 25. avgusta pri nižje podpisanim ali pa pri župnem uradu v Šenčurju pri Kranju. Ako se ne oglasi zadostno število romarjev, se onim, ki so že vožnje liste kupili, denar povrne.

Jožef Kristanc,

Srednja Vas pri Šenčurju.

Deželni odbor bo letošnjo jesen oddajal bike plemenjake cikaste (pingavske belanske) in sive (muričodolske - muriske) pasne proti polovični nakupni ceni pod običajnimi pogoji, in sicer v prvi vrsti občinam, potem pa tudi zasebnim živinorejcem. Prošnje so vložiti do 9. septembra t. l. deželnemu odboru v Ljubljani ter jim je priložiti znesek 20 kron kot vadij.

Strela. V sredo 7. t. m. ravno opoludne je udarila strela v hlev posestnika J. M. v Robidnici št. 1, župnije Leskoviča. Pogorel je hlev in vse gospodarsko poslopje; tudi dvoje glav goveje živine in nekaj prašičev je zgorelo; le malo obleke so mogli rešiti; pohištvo je vse uničeno, ker se je ogenj tako naglo razširil. Domačo gospodinjso so koma iz kleti še živo izvlekli. Škoda se ceni na 5000 kron, zavarovan je bil le za prav malo svoto. Za hodo prizadetega gospodarja, kateremu je po nemi tudi pet otrok na škariatici umrlo, sprejme vsak v ta namen podeljeni dar hvaležno župni urad v Leskoviči.

Ljubljanska gluhoslepa smica. V nedeljo dne 14. pr. n. je bila preskušnja in sklep šolskega leta v gluhoslepi-

nici. Navzoči so bili gg. ekscel. baron Hein s progo, deželne vlade svetnik Ludovik marki Gozani in dr. Zupanc, dež. odbornik in ud dež. šolsk. sveta dr. Schaffer, okr. šolsk. nadzornik ravnatelj Fr. Levec, nadinžener Boltz, dež. poslanec Višnikar, urednik Funtek; izmed duhovščine stolni prošt. dr. Klotutar, kan. Sušnik in Sajovic in mnogo drugih povabljenih gostov, starišev in sorodnikov gluhonemih učencev. Učencev je bilo skupno 25; 21 fantičev, med njimi 1 eksternist, in 4 deklice. Najprej je nagovoril povabljene goste in stariše učencev vodja g. Primožič. Potem so pripeljali 10 dečkov in 2 deklici, katere je izpraševal učitel g. Armič. Molili so najprej „Oče naš“ skupno in potem tudi posamezni posebej, dalje kazali in napovedovali na slikanih podobah hišo in v nji bivajoče družinske ude, hišno opravilo, živali in dr. ter poslednjič računali; zapisovali so obenem tudi na tablo, kar so izgovarjali. Za temi je prišlo družih 11 dečkov in 2 deklici. Izpraševal je vodja g. Primožič. Poleg izkazovanj reči po vrtu, gojzdu, poljedelskih strojev i. dr. so bile vaje v govorjenju skupno in posamezno. Vsled želje in naročila ekscel. barona Heina so za vodjo g. Primožičem izgovarjali glasno besede, na katere niso bili poprej pripravljene, n. pr. „cesar Franc Jožef, Ljubljana, Avstrija“, in tudi to je šlo gladko in urno. Potem so poštevali in odštevali, ter sproti tudi zapisovali na tablo; poslednjič molili spet „Oče naš“ in odšli. V dveh sobah so bila razložena ročna dela dečkov in deklic ter pisanke in risanke. Pisanje v nekaterih zvezkih je bilo za začetnike nepričakovano dobro, posebno čedno in ročno je bilo pisanje na tablo. Preskušnja je pokazala, da so se precej v prvem letu dosegli jako lepi vspehi; in želeli je, naj bi dobil mladi zavod veliko prijateljev in podpornikov, da bi moglo še obilnejše število nesrečnih gluhonemcev, najbolje da vsi kolikor jih je v deželi, postati deležni potrebne omike in krščanske vzgoje.

Sprejemni izpit za prvo šolo na c. kr. I. drž. gimnaziji v Ljubljani je delalo dne 13. pr. m. 119 učencev, in sicer za slovenski oddelek 88, za nemški 21. Zaradi nezadostnega znanja je bilo odbitih v slovenskem oddelku 7, v nemškem 3. Sprejetih je torej v slovenski oddelek 91, v nemški 18. Nekoliko jih pride še v septembru. Za slovenski oddelek torej na vsak način treba zopet vzporednice, kakor je bila že letos.

C. kr. umetno-obrtna strokovna šola v Ljubljani je imela koncem preteklega leta v podnevni šoli za obdelovanje lesa 82 učencev, v podnevni šoli za umetno vezenje in čipkarstvo pa 62 učenk. Javna risarska čola za mojstre in pomočnike je imela 57 in ona za deklice 23 obiskovalcev oziroma

obiskovalk. Odhodno spričevalo je dobilo 11 učencev in 10 učenk. Slovenske narodnosti je bilo 233 učencev in učenk, nemške 17 in hrvaške 2.

Iz Topole, občina Bloke. Dne 26. minulega m. zvečer ob 9 uri bil je tu osodepolni večer, ker je strela vdarila v gospodarsko poslopje P. Pintarja p. d. Jeraja. Užgala mu je kozolec in tudi sosedno poslopje J. Milavca z Vrha bilo je v par minutah vse v ognju. Prestrašeni vaščanje so na pol oblečeni hiteli na lice požara. — Zahvaliti se imamo Bogu in tudi Bloškemu gasilnemu društvu, da ni bilo večje nesreče. Škoda je cenena na 1100 gid. Zavarovana sta bila za malo svoto.

Uboj v vevški papirnici. Dne 29. m. m. se je v vevški papirnici dogodil grozen prizor. Zvečer ob 6. uri je prišel pijan na delo delavec Fr. Bukovic. Paznik Fr. Remec ga je takoj opazil, v kakem položaju da je, in je nekemu drugemu delavcu rekel, da bo šel delat na Bukovicevo mesto. Čez nekoliko časa sta pričela paznik Remec in Bukovic govoriti med seboj. Kaj sta govorila, vsled ropota v tovarni ni nihče slišal. Nakrat sta se obrnila drug od drugega, a Bukovic se je v par trenutkih hipoma obrnil za paznikom Remcem ter je Remca z nekim lesom udaril s toliko silo po glavi, da se je Remec v hipu zvrnil po tleh. Ko je Bukovic udaril še enkrat, so skočili drugi delavci na pomoč, Remcu in Bukovicu izvili iz rok les, a žal, bilo je že prepozno. Paznik Remec je bil že mrtev vsled zdrobljene črepinje. V tovarniških prostorih je zavladala strašna razburjenost, hudodelec pa je v tej razburjenosti ušel in se je sam šel naznanit sodnji. Bukovic bil je udan žganju, ki ga je sedaj privedlo tako daleč.

Odlična nova maša v Ljubljani. Dne 31. m. m. je Ljubljana doživela vesel dogodek. Prvo svojo sveto mašo je pel v kapelici oo. jezuitov slovenski jezuit. Od leta 1773. ni pel v Ljubljani nove maše jezuit. Oni Ljubljančan, katerega je po tolikih letih doletela zopet ta čast, bil je sin g. Avgusta Erzina č. o. Alojzija Erzina. Omenjamo še, da ima g. Avgust Erzina v jezuitskem samostanu v Travniku še dva sina, katerih namen je, da postaneta člana reda oo. jezuitov. Trije bratje jezuiti, to je pač redek slučaj in oče in mati, ki imata toli vrle sine, sta lahko ponosna nanje!

Velik požar je bil zopet na Podlipi ter je ogenj vpepelil in vničil v par urah osmero gospodarjem hiše in vsa gospodarska poslopja, skupaj 41 poslopij. Nekaterim gospodarjem zgorelo je sploh vse žito, kar so ga že poželi in spravili v kozolce, pa tudi že pokošena mrva. Žita iz kašč tudi niso mogli rešiti, oteli so nekateri edino le obleko, katero so imeli na sebi. Ogenj so zanetili otroci, ki so se igrali z žveplen-

kami. Ker je nesreča zelo velika in pomoč nujno potrebna, obrača se podpisani župni urad na vse usmiljene in dobrosrčne ljudi, da blagovolijo za prvo pomoč poslati kako podporo. Vsak najmanjši dar se bo blagovoljno vsprejel.

Župni urad v Ajdovcu pri Žužemberku.

Martin Poljak, župnik.

Iz Toplic pri Novem mestu se nam poroča, da je letos tamošnji obisk jako živahen, posebno z Dunaja, Štajerskega in iz Istre. Gostje hvalijo zdravilno vodo in dobro preskrbovanje.

Gospodinjska šola c. kr. kmet. družbe kranjske.

Meseca oktobra se otvori četrti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem novo zidanem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, katere mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično v kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu i. t. d. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. Gojenka, katera bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 14 gld., ali za ves tečaj 168 gld. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbe v zavodu proti plačilu; ako ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj.) — Deklice, katere hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: 1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih, se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 2. znati pisati, čitati in računati; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. predložiti obvezno pismo starišev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. — Prošnje za sprejem, katerim je treba priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo starišev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 15. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

— V prvi vrsti se sprejmo v gospodinjsko šolo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; ako pa bo v šoli prostora, sprejemale se bodo tudi prosilke iz drugih dežel.

Hranilnica in posojilnica v Leskovcu pri Krškem deluje od 1. maja tega leta. V mesecu juliju je bilo vloženih 2880 K, stranke so dvignile 620 K. Na posojilih se je izplačalo 2774 K, vrnilo se je 620 K. Vsega denarnega prometa je bilo v treh mesecih 22.366 K 75 v. Hranilnica in posojilnica je popolnoma po Reiffeiznovem načinu in omejena na leskovško faro.

Drobtinice.

Masčevala je sina. Pred porotno dvorano v Zadru se je zgodil pretresljiv slučaj. Kmetskega fanta Ante Grdovića, ki je v pretepu ubil svojega tovariša Ivana Čurkovića, so peljali stražniki proti porotni dvorani. Za pričo je bila povabljena Čurkovićeve mati. Ko je le-ta videla ubijalca svojega sina, skočila je proti njemu in mu zasadila nož v prsa. Umirajočega ubijalca so prenesli v bolnico, žensko, ki je na tak strahovit način masčevala svojega sina, pa so odpeljali v zapor.

Najmanjšo železnico so sezidali za razstavo v Omaha. Ta železnica je pravo veselje otrok, ki s v njej pridno vozijo po razstavi. Dimnik železniškega stroja je visok 25 palcev, skupna dolžina železniškega stroja in tenderja znaša sedem čevljev in tri palce. Kotel ima premerja deset p. Ves železniški stroj je težak 600 funtov. Voz ima ta vlak deset, in v vsakem vozu se lahko vozijo štirje otroci.

Angleška vojska v Južni Afriki.

Lord Kitchener: „Kje je Bur?“